

Sygn. akt IV U 1422/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 lutego 2017 roku

Sąd Okręgowy/Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie

Wydział IV

w składzie:

Przewodniczący SSO Robert Grygiel

Protokolant Karina Zbroińska

po rozpoznaniu w dniu 8 lutego 2017 roku w Częstochowie na rozprawie
sprawy M. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.

o zwrot świadczenia nienależnie pobranego

na skutek odwołania M. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C.

z dnia 23 września 2016 roku Nr (...)

oddala odwołanie

***Transkrypcja uzasadnienia wygłoszonego
w dniu 8 lutego 2017 roku w sprawie IV U 1422/16***

(po korekcie)

Uzasadnienie

Decyzją z dnia 23 września 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. zobowiązał M. B. do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w kwocie 1.968,79 złotych, to jest kwota emerytury otrzymanej przez jej ojca J. W. za miesiąc marzec 2016 roku.

Pan J. W. pobierał emeryturę przyznaną decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. z dnia 19 kwietnia 2005 roku, przy czym terminem płatności emerytury był piąty dzień każdego kolejnego miesiąca. J. W. zmarł w dniu 27 lutego 2016 roku, była to sobota, przy czym w dniu 3 marca 2016 roku, to jest czwartek, został skremowany, a pogrzeb odbył się w dniu 5 marca 2016 roku, to jest w sobotę.

W dniu 3 marca 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych z uwagi na termin płatności przypadający piątego (w sobotę) wydał dyspozycję przelewu na rachunek zmarłego J. W. emerytury za miesiąc marzec 2016 roku tak, by możliwy był wpływ gotówki przed ustalonym w decyzji organu rentowego terminem płatności. Jednocześnie w dniu 4 marca 2016 roku, to jest w piątek, a więc po kremacji, a jeszcze fizycznie przed pogrzebem, wpłynął do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wniosek złożony przez zakład pogrzebowy o wypłatę zasiłku chorobowego. W dacie po 5 marca 2016 roku, czyli po pogrzebie, odwołująca informowała telefonicznie Zakład Ubezpieczeń Społecznych o śmierci swojego ojca J. W., aczkolwiek informacje w tym zakresie organ rentowy posiadał już od dnia 4 marca 2016 roku z

uwagi na wpływ w tej dacie wniosku o zasiłek pogrzebowy, przy czym nastąpiło to dzień później po tym, jak doszło do dokonania dyspozycji przelewu na rachunek zmarłego J. W. emerytury za miesiąc marze 2016 roku.

W dniu 15 czerwca 2016 roku organ rentowy zwrócił się do (...) Banku (...) w P. o zwrot emerytury za miesiąc marzec 2016 roku w kwocie 1.968,79 złotych przekazanej na rachunek bankowy zmarłego J. W.. W odpowiedzi na to wezwanie bank pismem z dnia 27 czerwca 2016 roku poinformował Zakład Ubezpieczeń Społecznych, że zwrot świadczenia emerytalnego jest niemożliwy, gdyż z rachunku pana J. W. w dniu 16 marca 2016 roku została dokonana wypłata na rzecz pani M. B., co nie pozwala na zrealizowanie wniosku w sprawie zwrotu nienależnego świadczenia po zmarłym J. W., przy czym przelana na konto pani M. B. kwota przekracza kwotę 1.968,79 złotych.

Powyższych ustaleń Sąd dokonał w oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach organu rentowego, informację złożoną przez organ rentowy na żądanie Sądu, co do daty dyspozycji przelewu oraz wyjaśnienia odwołującej M. B. złożone na rozprawie w dniu 8 lutego 2017 roku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 101 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych prawo do świadczeń ustaje ze śmiercią osoby uprawnionej. W konsekwencji z końcem lutego 2016 roku niewątpliwie ustało prawo do świadczenia emerytalnego pana J. W., który zmarł w dniu 27 lutego 2016 roku. Zgodnie z art. 55 ust. 1 pkt. 2 oraz z art. 55 ust. 3. ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku prawo bankowe (tekst jednolity Dz. U. z 2015 roku poz. 128 ze zmianami), w przypadku śmierci posiadacza rachunku oszczędnościowego, rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego lub rachunku terminowej lokaty oszczędnościowej bank jest zobowiązany wypłacić z tych rachunków kwotę równą wpłatom na rachunki dokonany przez organ wypłacający świadczenie z ubezpieczenia lub zabezpieczenia społecznego, albo uposażenie w stanie spoczynku, które nie przysługiwały za okres po śmierci posiadacza rachunku wskazaną we wniosku organu wypłacającego to świadczenie lub uposażenie skierowanym do banku wraz z podaniem numerów rachunków, na które dokonano wpłat, przy czym bank jest zwolniony od wypłaty pełnej lub częściowej kwoty, o której mowa w ust.1. pkt 2 jeżeli przed otrzymaniem wniosku organu wypłacającego świadczenie lub uposażenie dokonał z tych rachunków wypłat innym uprawnionym osobom, które to wypłaty nie pozwalają realizować wniosku w całości lub w części oraz w terminie 30 dni od otrzymania wniosku informuje o tym organ wraz z wskazaniem osób, które pobrały wypłaty. Jednocześnie z art. 56 ustawy Prawo Bankowe wynika, iż właściciel rachunku może upoważnić konkretną osobę do odbioru jego oszczędności do określonej kwoty w przypadku jego śmierci.

W ocenie Sądu Okręgowego niewątpliwie okolicznością niekwestionowaną jest, że odwołująca była upoważniona do odbioru należności z rachunku J. W. na wypadek jego śmierci, jak i w ustalonym stanie faktycznym niewątpliwie bank nie był zobowiązany do zwrotu należności Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych, albowiem przed datą zwrócenia się przez organ rentowy o zwrot tych świadczeń do banku nastąpiła już wypłata świadczenia na rzecz odwołującej M. B., przy czym w ocenie Sądu Okręgowego biorąc pod uwagę procedury działania nie można oczekiwać, że organ rentowy tego typu czynności będzie dokonywał na bieżąco w ciągu jednego, dwóch, trzech dni. Tego typu postępowanie, wymaga też analiz dokumentów, przygotowania wniosków, wysłania i w trybie administracyjnym w praktyce każde tego typu postępowanie wymaga pewnego upływu czasu. Wniosek w tym zakresie organ rentowy skierował w praktyce nieco po upływie 3 miesięcy od daty śmierci J. W., nie można uznać, że ten okres jest w jakiś sposób szczególnie długi.

Zgodnie z art. 138 ust. 1, 2 i 3 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych osoba, która nienależnie pobrała świadczenia jest obowiązana do ich zwrotu, przy czym za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu

ustępu 1 uważa się świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymania wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania, jak i świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenie. Za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się również świadczenie wypłacone z

przyczyn niezależnych od organu rentowego osobie innej, niż wskazana w decyzji organu rentowego, co wynika z art. 138 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W stanie faktycznym sprawy niewątpliwie doszło do przekazania świadczenia innej osobie niż osoba wskazana w decyzji organu rentowego, gdyż osobą uprawnioną do pobierania emerytury był pan J. W., a pobranie tego świadczenia przez odwołującą M. B. nastąpiło na skutek pobrania świadczenia w związku ze śmiercią J. W., pobrania wynikającego z upoważnienia z art. 56 Prawa Bankowego.

W takiej sytuacji jednak w ustalonym stanie faktycznym niewątpliwie odwołująca pobrała to świadczenie jako świadczenie nienależne. Regulacja art. 138 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest regulacją autonomiczną i brak jest podstaw do stosowania, co do świadczeń z zakresu ubezpieczeń społecznych i z zakresu zabezpieczenia społecznego, przepisów Kodeksu cywilnego, a więc w tego typu postępowaniu odwołująca nie może bronić się faktem na przykład konsumpcyjnego zużycia pobranych pieniędzy. Pobierając tego typu należności z rachunku bankowego zmarłego odwołująca zawsze musiała się liczyć z tym, że mogą istnieć pewne zobowiązania po stronie zmarłego, czy też, że mogło dojść do przekazania pieniędzy przez organ rentowy, które będą podlegały zwrotowi. Znamienne przy tym jest, że organ rentowy dokonał dyspozycji przelewu, bo musiał dokonać takiej dyspozycji biorąc pod uwagę termin obiegu międzybankowego jeszcze przed datą otrzymania od odwołującej i od zakładu pogrzebowego informacji o śmierci J. W., a więc siłą rzeczy nie mógł wstrzymać wcześniej tejże wypłaty.

Zgodnie z art. 138 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu tego przepisu uważa się również, w rozumieniu art. 138 ust. 1, uważa się również świadczenie wypłacone z przyczyn niezależnych od organu rentowego innej osobie, niż wskazana w decyzji tego organu. Do zwrotu takich świadczeń zobowiązana jest wówczas osoba, która je pobrała. Wpłata tego rodzaju świadczeń na rachunek wspólny świadczeniobiorcy i osoby trzeciej, osób trzecich, jest równoznaczna z wypłaceniem świadczenia innej osobie w powyższym rozumieniu. Celem regulacji wynikającej z art. 138a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest umożliwienie organowi rentowemu odzyskanie świadczeń, które zostały wypłacone pomimo ustania do nich prawa, a nie ma podstaw aby uznać, że pobrała je jakakolwiek inna osoba. Z art. 138a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wynika, że podmiot prowadzący rachunek płatniczy oraz bank

i Spółdzielcza (...) prowadzący rachunek inny niż płatniczy,

a także wydawca instrumentu płatniczego są zobowiązani zwrócić Zakładowi kwoty świadczeń przekazane na ten rachunek albo instrument płatniczy za miesiące następujące po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć świadczeniobiorcy. Jak już zostało to wykazane we wcześniejszej części uzasadnienia organ rentowy zwracał się w trybie przepisów Prawa Bankowego, jednak tego świadczenia nie był w stanie uzyskać zwrotnie z banku z uwagi na fakt, iż uprzedzony został przez odwołującą.

W konsekwencji, w ocenie Sądu Okręgowego odwołująca M. B. pobrała sporne świadczenie jako świadczenie nienależne i tym samym słuszna jest decyzja organu rentowego zobowiązująca ją do zwrotu spornego świadczenia. Uzasadniało to oddalenie odwołania na podstawie art. 47714 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego oraz przepisów szczegółowo wskazanych w treści uzasadnienia, to jest w szczególności art. 138 ust. 1 w związku z art. 138 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Przepisywanie.pl SERWER - Automatyzacja Przepisywania Nagrań